

İTÜ GELİŞTİRME VAKFI OKULLARI ÖZEL İZMİR ANAOKULU - İLKOKUL 2020-2021 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI VELİ BÜLTENİ

"SORUMLUYUM, MUTLUYUM, MUTLUYUZ, MUTLULAR"

Çocuğunuz için en büyük dileğiniz nedir? İlk önce sağlıklı ve mutlu olması, daha sonra kendi ayakları üzerinde durabilen bir birey olmasını isteyen cevaplar oldukça çoğunluktur. Çocuğunuzun dilediğiniz gibi bir birey olabilmesi için sahip olması gereken en temel davranış sorumluluklarını yerine getirmesidir. Sorumluluk duygusuna ve bilincine sahip bir birey kendi sağlığı ve mutluluğu için çabalar, hayatta karşılaştığı zorluklarla baş etme gücünü kendisinde bulur.

Sorumluluk Duygusu ve Bilinci Nedir?

Sorumluluk, kurallara uyma, tercihlerin ya da seçimlerin sonucuna katlanma, başka insanların haklarına ve çevreye saygı gösterme olarak kabul edilir. Çocuklar yaşları büyüdükçe birçok davranışı fiziksel olarak yapabilir hale gelirler. Ancak yeterlilik sahibi olmak ile sorumluluk sahibi olmak birbirinden çok farklıdır. Sorumluluk, sahip olunan düşünce yapısıdır. Her insan 15 yaşına geldiği zaman kendisine yemek hazırlayabilir. Ancak küçük yaştan itibaren kendi beslenmesinin sorumluluğunu almazsa 15 yaşına geldiğinde okuldan gelip saatlerce anne babasının ona yemek ısıtmasını bekler. Her insan 10 yaşına geldiğinde odasındaki oyuncakları kısa sürede toplama yeterliliğine sahip olur ancak küçük yaştan itibaren kendi yaşam alanının sorumluluğunu almazsa kirli kıyafetlerini anne babasının almasını bekler.

Sorumluluk duygusu bir kişilik özelliği olarak değerlendirilebilirken, sorumluluk bilinci öğrenilen ve kazanılan bir davranış düzenleme becerisi olarak değerlendirilebilir. Bazı bireyler kişilik özellikleri nedeniyle sorumluluk kazanmaya daha yatkın ya da istekli olabilirler; bu nedenle, anne babalar çocuklarına aynı tutumları sergileseler de iki kardeş birbirinden tamamen farklı sorumluluk bilinci geliştirebilirler. Çocuklar erken yaşlardan itibaren sorumluluk bilincine sahip olmazlarsa, ileride aynı şekilde davranabilirler.

ÇOCUKLARIMIZIN SORUMLULUK ÜSTLENMESİNİ NASIL DESTEKLEYEBİLİRSİNİZ?

"Eğer çocuğunuzun ayakları üzerinde durmasını istiyorsanız, omuzlarına sorumluluk yükleyin."
A. V. Buren

- Ödül veya ceza verilmemelidir.
- "Bu benim işim değil", "Bunu yapmak istemiyorum", "Oyuncaklarımın dağınık kalmasını istiyorum, toplamak istemiyorum", "Bardakları masaya koymak bundan sonra babamın görevi olsun" vb. cümleler anne babaların en sık karşılaştığı cümlelerdir. Bu cümlelerle ne sıklıkla karşılaşılırsa karşılaşılırsa, çocuğunuzun sorumluluk geliştiremeyeceği düşüncesine kapılmamak gerekir. Çünkü sorumluluk kazanımı bir süreçtir. Bu cümleler duyulduğunda "Oyuncakların yerindeyken, annen de ben de rahatsız oluyoruz. Şu an oyuncaklarınızı toplamak istemiyorum olabilirsin ama bize ne zaman toplayacağını söyler misin?" denilerek, zaman belirlemesi için (akşam yemeğinden sonra, oyunun bittikten sonra, parka gitmeden önce vb.) ona yardımcı olunabilir.

• Tıpkı yetişkinler gibi çocuklar için de çok dağınık bir odayı toplamak zor gelebilir. Bu durumlarda odasını toplamak çocuğun sorumluluğu olsa da yardımcı olunmalıdır. "Oyuncaklarınla baya eğlenceli oyunlar oynamışsın. Eşyalar ve oyuncaklar dağılmış. Ama görevleri paylaşırsak, hemen toplayabiliriz. Şimdi ben süper gücümü kullanıp yerdeki legoları toplayacağım; sen de süper gücünü kullanarak arabaları toplar mısın? Şimdi de ben yatağını düzeltereğim sen neyi toplamak istersen hemen başla bakalım." denebilir. Dağınıklık toplandığı zaman da çocuğunuzu ve kendinizi tebrik edecek ifadeler kullanmayı unutmamalısınız.

• Akşam yemeği için yardıma isteksiz olan çocuğunuza "Masaya bardakları koymak senin görevin ya da sorumluluğun" demek yerine; "Bak bakalım bu masada neler eksik? Tabağın yanında olması gereken şeyleri fark ettin mi? Masaya yerleştirir misin?" denilebilir.

• Çocuğunuza sorumluluklarını hatırlatırken o anda çocuğunuzun bunu yapmaya hazır olduğundan emin olmalısınız.

• Sorumluluğunu yerine getirmeyen çocuğa "Bugün kendine ait sorumlulukları yerine getirmedin. Sabah kıyafetlerini giymedin. Evden çıkmak zorunda olduğumuz için ben giydirdim. Oyuncaklarını toplamadın, bu yüzden evimiz dağınık gözüküyor. Belli ki bugün bunlar senin için zordu. Olabilir. Bazı günler zor gelebilir. Ama yarın bunların hepsini yaparak, yapabildiğini bize göstereceksin" denilebilir.

• Çocukların davranış kazanım süreçleri çok uzun olabilir. Bu uzun süreçte bir iki gün oyuncaklarını toplamak istemeyebilir ya da kıyafetini giyebildiği için kendisiyle gurur duyarken bir iki gün anne babasının giydirmesini isteyebilir. Bunun için her zaman esnek olunmalıdır. Bir iki gün akşam yemeğinin hazırlanmasına yardım etmeyen çocuğa "İki gündür yapmıyorsun artık yapman gerekiyor" demek yerine esprili bir şekilde sorumluluğu hatırlatılabilir.

• Bir iki günlük sürelerden daha fazla uzayan aralarda ve sorumluluk almak konusunda direnen çocuklarla mutlaka sakin bir şekilde konuşulmalıdır. Çocuğa, anne ve babanın evdeki sorumlulukları sorulur sonra çocuğun sorumluluklarının neler olduğu sorulur. "Bizim de sorumluluklarımız var. Yemek yapmazsam çok acıksak da yiyecek yemeğimiz olmaz ya da kıyafetlerini yıkamazsam okula kirli kıyafetlerle gitmen gerekir. Bu yüzden sorumluluklarımı yerine getiriyorum. Senin de odanı toplaman ve akşam yemeğine yardım etmen gerekiyor." denilebilir.

Unutulmaması gereken;

Çocuğun yaşına uygun sorumlulukların tutarlı, sabırlı ve hoşgörülü bir tutumla çocuğa kazandırılmaya çalışılması, kendisi ve ailesi için sorumlulukları olduğunun farkında olmasına ve özgüven duygusunun güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

İTÜ GVO İZMİR OKULLARI
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ve REHBERLİK BİRİMİ